

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1908. április 30.

98. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 mllér.

A második fiumei vonal.

Irta: Semsey László gróf országgyűlési képviselő.

Ha gazdasági életünk akadálytalan fejlődését biztosítani és azt a kiegyezésnek 1917-ben való lejártakor az újonnan kötendő szerződés alkalmával előállható represiákkal szemben is lehetőleg megvédeni akarjuk, úgy kötelességünk a rendelkezésünkre álló tiz esztendő tervszerűen arra fölháznál, hogy az akkorra emberileg előre látható állapotok készületlenül ne találjanak.

Ezen előkészületek közt is elsősorban főfigyelmünket mind ama vasuti vonalakra kell fordítanunk, ahol közvetlen összeköttetésben állunk a külfölddel és nem szorultunk a Lajtán-tuli testvéreink jóakarására, amelynek igazvoltáról a közelmúlt kiegyezési harcban volt mit tapasztalnunk.

Azon vasuti határállomásaink között, melyek által az összeköttetést a külfölddel közvetlenül helyreállíthatjuk: *Fiume* a legfontosabb.

Amint mondtam volt, Fiuménál a legközelebbi tiz esztendő arra kell felhasználnunk, hogy egyrészt az állomást és a kikötőt fejlesztjük, másrészt nagyobb teljesítő képességgel rendelkező vasuti vonalat létesítsünk. Mert ezek iparunk és kereskedelmünk istápolására oly annyira szükséges hathatós szolgáltatásokat végezni és azok forgalmát akadálytalanul lebonyolítani lesznek képesek.

Ezen cél elérésére elsősorban is a kikötő alapos megnagyobbítása és kiépítése válik szükségessé. E terven sokat segíthetünk ha a *Mária Terézia* hullámgátat annyira meghosszabbítjuk, hogy az a petróleum kikötőig védőfalat képezhessen és akkor a naszád kikötőnek betöltése és a rivának egyenes vonalba való hozatala által ezen az oldalon is védett rakterületet nyerünk.

A feltöltés által nyert terület és az ebből kiépíthető 1—2 mólót részben új, a modern kor igényeinek megfelelő 2—3 emeletes raktárak építésére és a rendező pályaudvar fokozatos kibővítésére kell felhasználnunk.

E helyen nem hallgatok el egy megjegyzést. A petroleum kikötőn túl a Danubius gyárig is vannak területek, amelyek feltöltés alatt állanak és pedig azon célból — ha jól vagyok értesülve — hogy újonnan létesítendő ipartelepnek adassanak át. Ha ez a szándék megfelel a valóságnak, úgy ki kell jelentenem, hogy ezt hibásnak tartom. Mert elvégre, ha a *tengerparton nincs hely, akkor az ipartelepeket a hegyoldalon is el lehet helyezni, de a vasutakat nem*. Ez a hely a teherpályaudvar és a kikötő továbbfejlesztése számára okvetlenül fentartandó; ami ha nem történék meg, a jövőben nagyon megfogja magát bosszulni.

A Brajdicán is kellene nagyobb feltöltéseket eszközölni és esetleg egy új Bassint is építeni, így a kikötő ezen az oldalon is tovább fejleszthető volna.

Tudtommal mintegy 30.000 négyszögméter feltöltése tervbe is van véve, négyszögméterenkint átlag 75—80 korona költséggel. Ezáltal ezen az oldalon — a fiumei viszonyokhoz képest aránylag csekély költséggel — körülbelül 30.000 négyszögmeternyi rak- és ványányterület volna kapható.

Ugyancsak elengedhetlen követelmény, hogy a kikötő, illetőleg állomás ellátásának megfelelő emelőgépekkel. Szinte hihetetlennek tetszik, hogy a fiumei kikötőben ma négy daru van csupán.

Egy tíztonnás fixdaru a Zichy-móló fejen és két kisebb teljesítő képességű az ágyurakodónál. Van azonkívül egy negyven tonna teherbíró régi szerkezetű uszó-daru, mely gőzre van berendezve.

Ezzel szemben: 1905-ben *Triesztben* volt 64 drb 15 tonna teherbírásu és 2 drb 10 tonna teherbírásu mozgatható daru és emellett 86 drb fixdaru és más különböző felhúzó. Milyen óriási különbség ez!

Hogy e fejtegetésem elején érintett célnak *Fiume* 1917-ben eleget tehessen, még az sem elég, ha az állomásnak és ezzel kapcsolatban a kikötőnek fejlesztéséről gondoskodunk. Hanem azonkívül *szorosabb kapcsolatba kell hoznunk Fiumét az anyaországgal*.

Vessünk csak egy pillantást arra, hogy hogyan fejlődnek ma a forgalmi viszonyok a *Cameral—Moravica—Fiumei* vonalon és hogy ebből milyen következtetések vonhatók le a jövőre nézve?

A forgalom emelkedését és a vonal teljesítő képességének már a határához való közeledését az alábbi néhány adat igen derekasan illusztrálja: 1906-ban a két legerősebb hónap volt november és december; ezekben a forgalom a következőképpen alakult:

	november	december
Érkezett	13.233	13.172
indult	13.085	13.375
Összesen	26.318	26.547

1907 első tiz hónapjából október. volt a legerősebb. Ebben érkezett 14.536 és indult 14.621, összesen 29.157 kocsi. Itt a növekedés tizenegy százalék. A felrakott kocsik száma *Fiumében* a MÁV.-on 1906-ban legtöbb volt júniusban: 3560. 1907 első tiz hónapjában legtöbb volt októberben: 6602.

Itt a növekedés 86 százalékot mutat fel. A vonatok számának maximuma 1906 decemberben 494; 1907 első tiz hónapjából májusban 532.

Itt a növekedés 75 százalék.

Ezekből az adatokból is láthatjuk, hogy rohamosan közeledünk ahhoz a szükséghez, hogy a vonal teljesítő képessége fokoztassék.

Erre vonatkozólag két lehetőség van. Az egyik: a jelenlegi vonalon a második vágány kiépítése *Cameral—Moravica* től *Fiuméig*. A második lehetőség új vonal létesítése.

Az első lehetőségre vonatkozólag: általában ismeretes, hogy milyen kedvezőtlenek a jelenlegi vonal esési viszonyai *C.—Moravica* és *Fiume* között; olyannyira, hogy abban az esetben, ha a második vágány fektetése nem is ütözködne azokba a technikai nehézségekbe, amelyek tényleg előtte feltornyosulnak, mégis f. l. kell vetnünk azt a kérdést, hogy nem volna-e jobb: *új trace keresése*, melynek a kiépítése bár nem is volna a legolcsóbb, de amilyen kedvezőbb esési viszonyok folytán a pálya jobban kihasználható volna és ennek folytán az üzemi költségek tetemesen csökkennének? Nézetem szerint ez a második mód volna a helyesebb, mert ez lehetővé tenné azt, hogy *Fiume* — mint az anyaország egyetlen kikötője — természetesen fejlődjék.

Tudtommal erre vonatkozólag tettek is már több irányban előtanulmányok és több terv lehetősége merül fel.

En itt csak egy tervvel akarok foglalkozni, mely a vezető körök figyelmét különösen megérdemli már abból a szempontból is,

hogy a kiegyezésben vállalt dalmát vasutak kiépítésével hozza kapcsolatba az új vonalat. Ez utóbbi új vonal egész hosszának körülbelül egynegyed részén — technikai szempontból véve épp a legköltségesebb részén — közös vonalat képezne az amugy is megépítendő dalmát vasutal. Ez volna t. i. az a terv, hogy *Josipdóltól Fiuméba* második vonal építtessék ki. Ha ennek az új vonalnak esési viszonyait a mai vonal esési viszonyaival összehasonlítjuk, azonn. l. szembe ötlök, hogy ezek az újnál rendkívül kedvezőek. A főbb adatok a következők: *Josipdóltól* a *Fiume* előtti *Kálvária-alagutig* a régi vonal 126.2 kilométer, az új 109.6 kilométer, vagyis 16.5 kilométerrel rövidebb.

A mai vonal *Fiume* felől 25 pro mille, az új vonal *Fiume* felől 10 pro mille, a mai vonal *Fiume* felé 16 pro mille, az új vonal *Fiume* felé 7 pro mille emelkedésű, illetőleg esősű.

Az új vonal teljesítőképesége tehát jóval kedvezőbb lenne.

Ha a mai legerősebb tehervonati mozdonnyainkat 35 kilométeres órasebességgel veszszük alapul, úgy azt látjuk, hogy: 25 pro mille emelkedésen 265 tonna terhelést, 10 pro mille emelkedésen 845 tonna terhelést; az ellenkező irányban: 16 pro mille emelkedésen 510 tonna terhelést; 7 pro mille emelkedésen 1195 tonna terhelést bír el.

Ezen új tervnek azonkívül a jelenlegi vonalhoz viszonyítva még más előnye is vannak. A régi vonal 836 méterre, az új vonal 527 méterre emelkedik a tenger színe fölé; tehát 309 méterrel maradna a mai alatt; és így nem volna a bórának sem annyira kitéve. Azonfelül a mai vonalnak megvan az a hibája, ami az újnak nem volna, — hogy egy 13 kilométer hosszú vonalrészén 836 méter magasságról leszáll 728 méterre és innét megint 816-ra emelkedik, ami 108, illetőleg 88 méter magasságvesztést okoz.

Ennek a vonalnak, valamint a kiegyezés alapján kiépítendő dalmát vasutnak létesítését is rendkívül megkönnyítené, ha ez a kettő kapcsolatba hozatnék. Mert így a dalmát vasutnak egy része alkotná körülbelül az új fiumei vonalnak egynegyed részét, melynek költsége — tekintetbe véve, hogy ebbe a nyolc és fél kilométer hosszú alagut, ezen alagut költségével — két vasut számlájára való elosztását jelentené.

Ha az új vonalat kétvágányu építenék, úgy teljesítőképesége még kedvezőbb volna, mint az osztrák déli vasut *Laibach—Trieszt* vonalának; mert ezen a maximális emelkedés: *Trieszt* felől 13.6 pro mille, *Trieszt* felé 11.1 pro mille. S ha tekintetbe vesszük azt, hogy *Trieszt* forgalma mintegy tiz évvel áll *Fiume* felett, úgy mindenesetre számítani lehet arra a valószínűségre, hogy tiz év múlva *Fiume* eléri *Trieszt* mai forgalmát. Tehát *Fiumének* is meg kell adni a második vonalat, mint ahogy *Triesztnek* a forgalom könnyebb lebonyolítása céljából megépítették az alpesi vasutat.

1917 fordulópontot is jelenthet gazdasági viszonyainkra nézve!

Ezért is elsőrangú feladat az, hogy nekünk akkorára második vonalunk is legyen. Szerény nézetem szerint az itt felsorolt technikai előnyökön kívül még — e helyen nem taglalható — kiváló forgalompolitikai és gazdasági tekintetknél fogva csakis ez a vonal fog számításba jöhetni.

UJDONSÁGOK.

Olasz versek. *)

I.
Leszálltam a sötét pokolba
S vásári a kut csaptam ott
A Sátán elfogadta alkum
S most már az ördögé vagyok.

II.
A glicinák bimbói fesledeznek
És nyílnak már a rózsák gyöngyvirágok,
A sétatéren ezer játszi gyermek,
S a macska mind szerelmet esdve nyávog.

A mandolák fehér piros virága
Minden vándornak árnyékot kínál ma.

Uj lett a föld . . . A szívünk újra hisz —
S feltamad és szokásként Jézus is.

Luciano Croci.

*) Croci Lucian, a nemzetközi hálókocsitársaság
abbáziai igazgatója az olasz versek szerzője, aki olasz
nyelven írja hangulatos szép verseit. — A szerk.

— **A német császár Pólában.** Pólából
jelentik: Ideérkezett jelentés szerint most már
biztosra vehető, hogy a német császár ellátogat
Pólába. A császár nem fogja meglátogatni
a tengerészeti arzenált, hanem csak azokat az
épületeket, amelyek tíz év előtt tett látogatása
óta keletkeztek. A császár május 5-én vagy
6-án érkezik Pólába és 6-án utazik Bécsbe.

— **Államvasuti igazgatóság Dalmáciában.** Zárókérdés jelentik: Az osztrák vasuti
minisztérium Dalmáciában külön vasutigazga-
gatóság létesítését határozta el. Az új vasut-
igazgatóságnak székhelye eddigi megállapodás
szerint Spalato lesz.

— **A lupoglava—abbáziai vasut.** Az
osztrák vasutminiszter megadta Münz Lajos
Jakabnak a Lupoglava állomástól a Monte
Maggioren keresztül Medvea vagy Prelucáig
vezető gőz és villanyüzemű vasut építési engedé-
lyét. Ez a vasut Triestbe két óra alatt fog
megérkezni.

— **Hajóparancsnokok konfliktusa.** Az
Atlantica tengerhajózási társaság „Kossuth Fe-
renc” nevű gőzöséhez, amely ez idő szerint a
fiumei kikötőben horgonyoz, Schubert Antal
magyar hajóskapitányt nevezte ki másodkapi-
tánnyá. A kinevezés miatt a hajó parancsnoka
és harmadik kapitánya lemondott állásáról, mire
a társaság Schubertet nevezte ki a hajó pa-
rancsnokává. A régi parancsnok állítólag
azért mondott le, mert a társaság senmi biza-
lommal nem viseltetik irányában, a pénzkeze-
lést nem bízta rá. A két kapitány nyílt levelet
is tett közzé egy helybeli olasz lapban, amely-
ben a kollegiális kötelesség megsértésével vá-
dolták Schubertet. A helybeli kapitányok köre
meghívta Schubertet, hogy nyilatkozzék állása
elfoglalása ügyében. Schubert azonban nem
fogadta el a meghívást, hanem kartársai előtt
kijelentette, hogy a társaság feltételei a legkor-
rektebbek s a bizalom hiányáról nem lehet
szó. A konfliktus természetesen ezek után meg-
oldást nyert s a fiumei tengerészkapitányok
mind helyeslik Schubert eljárását.

— **Vizsgálatok a postánál.** A fiumei
postahivatalnál most folytak le a három napig
tartó vizsgálatok, amelyeken két segédtitkár, 9
kiadó és 1 postamester nyert képesítést. Segé-
dítisztek lettek: Astulfoni Lucian és Pessi
Humbert. Kiadói vizsgát tettek: Pál Mária,
Schwarz M., Perényi Györgyné, Stelich Irén,
Sepich Róza, Rasam Mária, Deradó Margit,
Venerich Karola, Rubicska Margit, Starsich
Rezső. Postamesteri vizsgát tett özvegy For-
getné, aki a fiumei 6. számú postahivatalhoz
neveztetett ki. A vizsgálatot Röder posta és
távírdai igazgató, Csath posta és távírdai titkár
Budapestről, Schmith felügyelő és Stolzenberg
posta és távírdai építész vezették. A tanfolyam
vezetője Szász J. postatiszt volt, akinek fár-
dóság munkáját szép siker koronázta.

— **A polgári fiúiskola kirándulása.** A
fiumei m. kir. állami polgári fiúiskola tantestü-
lete és ifjusága május 17-én tavaszi mulatság-
gal egybekötött tanulmányi kirándulást rendez
Adelsberbe. A kirándulást a következő prog-
ram szerint tartják meg:

Indulás különvonaton Fiume állomásról
reggel 7 órakor. Megérkezés Adelsbergbe 7-40
órákor. Az ifjuság reggelije fél 10-től 10-ig. A
barlang megtekintése 10-től 12-ig. Az ifjuság
ebédje fél 12 órakor. Felnőttek közös ebédje
a „Magyar Korona” szállóban 1 órakor. Ebéd
után ifjusági játék, ének és tánc. Uzsonna d.
u. 5 órakor Indulás Adelsberg állomásra d. u.

fél 6 órakor. Indulás Adelsberg állomásról 6
órákor. Megérkezés Fiuméba fél 9 órákor.
Részvételi díj. Az ifjuság számára. Vasuti vi-
teldíj oda és vissza a barlangba való belépti-
díjjal együtt, továbbá reggeli (tej és kenyér)
ebéd (leves, levestus 2 főzelékkel és 2 kenyér-
rel), uzsonna (tej kenyérrel) 5 korona.

Felnőttek számára Vasuti díj oda és vis-
sza a barlangba való viteldíjjal együtt, továbbá
közös ebéd (leves, sült 2 főzelékkel, tészta, 2
kenyér) 6.50 korona. A kiránduláson való rész-
vételre a díjak egyidejű lefizetése mellett je-
lentkezni lehet folyó évi május hó 5-ig napon-
kint d. e. 8-tól egyig az állami polgári fiúis-
kola tanácskozó termében (Via Ospedale, Ál-
lami iskola épület, I. em. ajtó 4.) Adományok-
at szegény tanulók kirándulási költségeinek
fedezésére hálásan fogad és hirlapilag nyugtáz
a rendező bizottság.

— **A városi zenekar hangversenye.**
A városi zenekar igazgatósága közli, hogy a
május elsejére hirdett estí hangversenyét, a
hüvös időjárásra való tekintettel elhagyja.
Kedvező idő esetén az elmaradt estí hangver-
seny helyett vasárnap délelőtt fog játszani az
Adamich-téren.

— **A fiumei borbély szerelmi drá-
mája.** A fiumei borbélyt és áldozatát, Mitter-
mayer János cirkvenicai főpincér nejét vasárnap
temették el Kaposvárott. A temetés után kihall-
gatták Mittermayer János főpincért, aki sehogy-
sem akarta megérteni, hogy az ő felesége, aki
a „világ legjobb asszonya volt” ilyen dologra
lett képes. A megtört férj ezeket mondotta a
rendőrségen:

— Magam 34 éves vagyok. Feleségem
28 volt s Tevel torontálmegei községben szü-
letett. Már gyermekkorom óta ismertem a sze-
gény földművelő család csinos, értelmes lányát.
A hosszas ismeretség eredményeképp 1899. ok-
tóber 18-án elvettem feleségül Budapestben.
Azóta a legnagyobb boldogságban élünk
együtt. Cirkvenicába mult év december 3-án
költöztünk. Én a „Belle Vue” vendéglő és
szálloda főpincére lettem. Feleségem azonban
Fiumében lakott, ahonnan mindennap ájtott;
gyakran többször is naponta. Nemcsak én, de
az egész szállodai személyzet rajongóan sze-
rette az asszonyt, aki valósággal életet hozott
a csöndes egyhangúságba. E hó közepe táján
kissé betegeskedett s mintegy 4—5 napig fe-
küdt is. Mikor jobban lett; megbeszéltük,
hogy felmegy Budapestre. *Áadtam neki 610
koronát.* Azóta történt, hogy itt egy tragédiá-
nak szenvedő hősevé lett. A dolgot nem tu-
dom megmagyarázni.

— A „Vectis” angol yacht, százhetven-
kilenc angol utassal ma reggel elindult Velen-
cébe.

— **A szerelem és a morgue.** A friss
tavaszi levegő, amely életrekelte az eddig pi-
henő természetet, forrásba hozza az emberek
vérét is. Ifjú és öreg egyforma kíváncsisággal
nézegeti a sétáló szép lányokat és asszonyokat
s sóvár pillantásokkal figyelmeztetik őket, hogy
itt van a szerelem fakasztó kikelet. A termé-
szet felvidulásának hatását senki sem kerülheti
el, mindenkinek könnyű és mégis izgató láza
van s minden iránt érzékeny. Mennyire sajna-
latra méltó az az ember, akinek a tavaszi verő-
fény nem szerelmet, hanem bánatot okozott.
Sárosi Antal aradi asztalos is a szomorú em-
berek közé tartozik, akinek szíve a tenger part-
ján nem szerelemmel, hanem szerelmi bánattal
telt meg. Sárosi, aki rövid ideje, hogy hazájá-
ból a tengerpartra került, reménytelenül szre-
teit. Ideálja nem hallgatta meg a szerelmes
férfi vágyó sóhaját, aki szerelme tárgyának
rideg visszautasítása miatt a kantridai Miramar
villa mellett agyonlőtte magát. A voloszkai ha-
tóság a szerelem halottját a kasztuai halottas
házba szállította. Hozzá tartozóit táviratilag érte-
sítették haláláról.

— **Halál a „Carpathia”-n.** A „Carpat-
hia” kivándorlási hajó parancsnoka jelentést
tett a révhivatalnál, hogy Hoskaj Róza magyar
visszavándorló asszony Newyorkból Fiuméba
jövet e hó 8-án a hajón meghalt. Holttestét a
tengerbe süllyesztették.

— **Zátonyra jutott olasz gőzös.** A
„Saline italiane” olasz gőzös, mint annak ide-
jén jelentettük Fiuméból farakománnyal Tra-
pani felé indult, Galiola mellett zátonyra ju-
tott. A gőzöst a „Gigant” mentőhajó akarta le-
vontatni a zátonyról, ez azonban nem sikerült.
A sikertelen mentőkísérlet után a „Belrorie”
vontatta le a szirtokról. A hajó azonban su-

lyos sérüléseket szenvedett, úgy hogy Pólába
kellett vontatni. A javítási munkálatok hosszú
időt vettek igénybe s csak tegnap folytathatta
utját Trapani felé.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Tonei”
osztrák gőzös Salonából 180 tonna cementtel,
„Carpathia” angol gőzös Newyorkból 390 ton-
na vegyes áruval, „Kibride” angol gőzös Aki-
abból 54,290 zsak rizszel. Indult „Kassa” ma-
gyar gőzös Valenciába 340 tonna fával, 210
tonna vegyes áruval, „Carniola” osztrák gőzös
Konstantinápolyba 250 tonna cukorral és 210
tonna vegyes áruval, „Szent István” magyar
gőzös Anversba 1730 tonna fával és 210 ton-
na vegyes áruval.

— **Uszó szanatórium.** A tengeri levegő
nagyon egészséges, kitűnő hatása van szerve-
zetre, de nem a parton, hanem tovább, a nyílt
tengeren, mivel csak ott abszolút tiszta a le-
vegő, egyenletes a hőmérséklet és a levegő
nedvességtartalma. A nyílt tengerre beteg em-
ber nem juthat, mivel a közlekedési vállalatok
legmodernebb luxushajója is csak egészséges
emberek részére van berendezve. Most Német-
országban betegek és lábadozók részére külön
hajót építettek, uszó szanatóriumot, speciális
orvosi berendezéssel. A hajó építésénél föl-
használták a modern technika minden vívmá-
nyát, a hajó biztos, kényelmes, valamennyi
hálókabintágas, levegős. Mivel a hajóra a
személyzetlen kívül csak beteget vesznek föl,
nincs előírt utiterv, az orvos és a parancsnok
határozata szerint keresik a kék eget és a
csöndes vizet, a hajó vagy nyugodtan himbá-
lózik a mérhetetlen vizen, vagy lassan uszik
dél felé. A hajó belsejében van férfi és női
szalon, zene-, kártya- és billiárd-szoba, orvosi
rendelő szoba, operációs terem, masszázó- és
hidegvíz-gyógyterem, inhaláló kamara, har-
mincny fűrdőkabin, gőzfűrdők, nap-, levegő-
és homokfürdő, gyógyszerter, konyha, öltöző-
terem, néhány ebédlő, nyitott és fedett folyosó.
Az ötezer tonna ürtartalmu hajót kétszáz beteg
részére rendezték be, s azt állítják, hogy kü-
lönösen ideges betegek az abszolút csönd,
nyugalom, a szabad tengeri levegő, a világos-
ság és napfény biztos gyógyulást nyújt.

SZINHÁZ.

— **A Fenicse szinkörben** ma ese a
Gül Baba, Huszka Jenő finom operettje kerül
előadásra a főszerepekben Borbély Lilivel,
Szentgyörgyi Lenkével, Bércivel, Csehvel, Far-
kassal, Rubossal és Váradyval, kik mind kitűnő,
egyéniességüknek teljes mértékben megfelelt
jutottak. A Gül Baba előadását Rubos Árpád
rendezi és Müller Mátyás karnagy dirigálja.
Holnap, csütörtökön másodsor adják az Arany-
virágot, melynek első előadását, a husvétvasár-
nap megnyitáson, az utolsó zugig megtelt né-
zőtér tapsolta végig. A szereposztás ezuttal is
az első előadásé lesz, amelylyel Balla igazgató
ezidei szezonjának sikerét megalapította. Az
összevágó együttes és gyönyörű pazar kiállítás
már az Aranyvirág első előadásán is csodálko-
zást keltett. Mindkét előadásra kedvezményes
utalványok érvényesek.

A Dollárkirálynő Fiumében. Szombaton
megint új premierrel lép meg Balla igazgató
színházba járó publikumát. Színrehozza ugyan-
is Fall Leonak a modern komponista garda
egyik legkiválóbb tehetségének fülbemászó ze-
néjü operette-jét a Dollárkirálynőt, melynek ed-
digi külföldi és magyar bemutatói mindenütt a
szencziós siker jegyében folytak le. A darabot
először Bécsben adták, ahol Die Dollárprin-
zessin címen az idejü operettkultusz slágere volt,
majdnem 200-szor adták az osztrák főváros
első énekszínházában folytonos ünneplések és
zajor külső siker mellett. Az operette zenéje
egyike a legszebbeknek, amit újában e téren
alkottak, csupa lágyan zsongó, édes melódia;
ezenkívül librettoja is igen ötletes és ügyes. A
fiumei bemutatón a főszerepeket Borbély Lili,
Bánda Rózi, Havassy Zsidi és Szentgyörgyi
Lenke, a férfiak közül pedig Bérczi Gyula,
Cseh Iván. Csehregh Jenő és Várady Márton
játsszák. A Dollárkirálynő szombati bemutató-
ja iránt máris széleskörű, nagy érdeklődés nyí-
vánult, amennyiben a jegyek nagy részét elő-
vetelben kapdosták el.

— **Ifjusági előadások Fiumében.** Szép
és nemes terv megvalósítására készül most
Balla Kálmán, a fiumei színház igazgatója. A
klasszikus drámairodalom azon remekei óhajt-
ja bemutatni néhány hétköznapi délutáni elő-
adásul kizárólag a helybeli tanintézetek szá-
mára, amelyek az ifjuság szellemi nevelésére,

művelődésére szemléltető hatással vannak. Ezek a klasszikus előadások főképpen a hazai irodalmat fogják kultiválni, ezenkívül a külföldi dráma jelesebb termékei is részt fognak venni az ifjusági előadások sorozatán. A műsortervezet keretében *Kisfaludy* Károlytól *Kérők*, *Párt-ütők*, *Szigeti* Edétől *A cigány*, *Liliumfi*, *A csikos*, *Csiky* Gergelytől *Czifranomoruság* és *Proletárok*, végül *Molière*től *A fősvény* című darabok foglalnak helyet, és ezekből az illetékes tanintézetek vezetőségei fogják az alkalmasabbakat kiválasztani. A jegyeket rendkívül leszállított áron fogja Balla igazgató az egyes iskoláknak rendelkezésére bocsájtani, a mi által nem csak módosabb, hanem szegény szülők gyermekeinek is lehetővé teszi, hogy ezeket az érdekes és tanulmányos előadásokat megtekinthessék, amennyiben a fősúlyt ezen klasszikus délutánok rendezésénél arra helyezi Balla igazgató, hogy ebből az oktató szórakozásból az intézetek testületileg, azaz szegény-gazdaga egyaránt kivegyék osztályrészüket. Ezért a páholajok külön, a főleszintű összes ülőhelyek külön, s viszont a karzat is külön-külön egységárban lesznek az iskolák által lefoglalhatók. Az első ifjusági előadás a jövő hét egyik, közelebb meghatározandó napon lesz, amikor is *Csiky* Gergely *Czifranomoruság* című klasszikus vígjátéka van tervbe véve. A közelebbi részletekre vonatkozólag a napokban fog a színház igazgatósága a helybeli iskolák vezetőségével érintkezésbe bocsájtani.

Az Ördög és a Hálás utókor.
Molnár Ferenc, az ismert íróknak nagy sikert ért darabját „Az Ördög”-öt, amely diadalmasan megjárta Olasz- Német- és Franciaországokat, továbbá Ausztriát is, a Magyar Tudományos Akadémia *Ballagi* Aladár véleménye alapján nem tartotta méltónak arra, hogy a Vojnics-féle drámai jutalommal tüntesse ki. Az Akadémia ellenséges magatartása nagy feltűnést keltett mindenütt. Az irodalmi harc most végetért. Az Akadémia Lengyel Menyhért „Hálás utókor” című darabjának ítélte a Vojnics jutalmat Alexander Brnát előadása alapján.

Komunale színház. Ma este hedszer kerül színre a Teatro Komunaleban a „Thais” opera. Az előadás *Moranzoni* jutalomjátéka lesz.

Színházi heti műsor.

Csütörtök, április 30-án: *Aranyvirág*.

Péntek, május 1-én: *Varázskeringő*.

Szombat, május 2-án: *Dollárkirálynő*.

(Előszőr).

Vasárnap, május 3-ár délután: *Tündér*

Ilona.

Vasárnap este 8 órakor: *Dollárkirálynő*.

Másodsor).

Fenicse színház Fiume.

Bérlet 11. szám, páratlan.

Szerdán 1908. április hó 29-én:

Kedvezményes jegyek érvényesek.

Szentgyörgyi Lenke felléptével

Gül-Baba

Daljáték 3 felvonásban. Irta *Martos* Ferenc, zenéjét szerző *Huszka* Jenő.

Személyek:

Gül-Baba, a rózsák atyja	Farkas Béla
Leila, leánya	Borbély Lili
Kucsuk Ali basa	Várady Márton
Zulejka, háremhölgy	Havassy Szidi
Fatime	Bércziné
Gábor diák	Szentgyörgyi Lenke
Mujkó, cigánymuzsikus	Rubos Árpád
Mujkóné	Harmath Józsa.
Zulfikar, főnuch	Cseh Iván
Budai bíró	Bérczy Gyula

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk telefonszáma (ugy interurban, mint helyi beszélgetésekre) 229 Nyomdánk telefonszáma (közvetlenül lapzárta előtt felmerülő sürgős tudósítások számára) 920.

SZINHÁZ UTÁN

hova menjünk?

A Riva Szapáryn levő első és egyedüli

MAGYAR VENDÉGLÖBE

hol kizárólag magyar konyha van és közvetlenül termelőktől beszerzett magyar borok, valamint állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi és

dupla malátasör kapható.

Nyitva éjfélután 1 óráig!

TAVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, április 29. A képviselőházhusvételi szünet után ma tartotta első ülését Az ülésen *Justh* Gyula elnököl.

Felolvasták a harmadik ülészakot összehívó kéziratot.

Majd a Ház alelnökeit és jegyzőit választották meg. Az eredmény a következő volt: *Rakovszky* Istvánt 135, *Návay* Lajost 112 szavazattal alelnökké választották. *Nagy* György is kapott egy szavazatot, ami általános derültséget keltett.

Ugyszintén megválasztották a Ház kilenc régi jegyzőjét. Háznagy ismét *Leszkay* Gyula lett.

Szünet után az interpellációkra került a sor.

Nagy György Aehrenthal báró külügyminiszter gyanúsításai dolgában, *Visontai* Soma a bosnyák ügyben, *Bozöky* Árpád a darabontok jutalmazása miatt *Bánffy* Deső bár a soproni nyelvkérdésben, *Mezőfi* Vilmos pedig a választói jogról szóló törvényjavaslat sürgős benyújtása dolgában interpellál. Az indítványkönyvbe a balpárt indítványt jegyzett be, amely szerint mondja ki a Ház, hogy az alelnökök tiszteletdíját beszünteti.

Maniu Gyula a házszabályok elfogult kezelésé miatt panaszkodik.

Ezzel az ülés véget ért.

A Polónyi-Lengyel pör.

BUDAPEST, ápr. 29. A Lengyel-Polonyi pörben ma fokozott érdeklődés mellett folytatták az esküdtzséki tárgyalást. Kihallgatták *Hel-tai* Ferencet a villamosvasuti ügyben, amelyben Polonyi szintén Pálfordulást csinált. *Hel-tai* bizonyítani igyekezett, hogy állásfoglalás változását az okozta, hogy Polonyit a villamosvasutak megfizették.

A tárgyalás folyik.

A dánosi gyilkosság tárgyalása.

BUDAPEST, április. 29. A dánosi rablógyilkosság ügyében ma folytatták a tárgyalást. Több vidéki tanut hallgattak ki, akik jelen voltak a cigányok elfogatásánál. *Midőn* Dézsa Sándort kihallgatták, a cigányok kiabálni lármázní kezdtek, mire az elnök jelentette, hogy rossz viselkedésükért ma nem kapnak ebédet s többeket kivezetett a teremből.

A horvát jogpárt nyílt levele.

ZÁGRÁB, ápr. 29. A horvát jogpárt ma nyílt levelet tesz közzé, amelyben védelmébe veszi a szeb önálló pártot és felháborodással elítéli *Rauch* báró erőszakos és törvénytelen eljárását.

Rajzultit meggyilkolták.

PÁRIS, ápr. 28. Tegnap este *Tangerből* érkezett hír: megerősítették azt a jelentést, hogy *Rajzultit* orozva meggyilkolták. Egy aszszony az ellenséges törzsek közé csalta, ahol meggyilkolták. Hivatalosan még mindig nem erősítették meg a hírt.

Felelős szerkesztő: *Murai* Jenő.

Szerkesztő: *Fodor* Oszkár.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelárusító üzletben, *Vincenzo de Domini*-utca. — Az *Ivancich-féle* hírlapelárusító üzletben. — A m. kir. dohánygyártásában, *Piazza Elisabetta*. — *Capudi* *Romualdo* likőüzletében, *Deak Corso*. — *Trbojević* G. papirkereskedésében *Via del Molo*. *Barbis* *Giov.* trafikban, *Via Adamich* és kiadóhivatalunkban.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Budapesti női szabónő

a lelegegansabban és igen jutányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 61. III. Ugyanott jobb hazból való tanulólányok felvétetnek

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hazdete 9 órakor.

Cimirók

(csak helybeliek) azonnal felvétetnek. Cim a kiadóhivatalban.

Napidijas,

ki magyarul írni s olvasni tud állandó alkalmaszást talál. Cim a kiadóban.

Gyors, kitünő módszerrel tanítja az olasz nyelvet végzett olasz akadémikus. Hosszu gyakorlat, mérsékelt ár. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

Rauschel Ferenc

első fiumei kézmű- és divatáruháza a Corsón levő nagyarányu árutermeit szives figyelmébe ajánlja ugy a helybeli közönségnek mint a Fiumében és környékén időző idegeneknek.

Tavaszi csapolás!

Szt. Jstván védjegyű

Dupla-Malátasör

Az összes duplamalátasörök ősforrása

Naponta friss csapolása

a „Magyar Vendéglő-ben (Riva Szapáry) és a

Gambrinus Buffet-ben (Via del Lido). és a

Grünfeld-félevendéglőben

a vasuti állomással szemben.

Eladó ebédlő,

egy kredencz, trumeau, diván és két szekrény ónémet stílusban.

Via Governo 4 II. em. 3 ajtó.

PORTO-RÉ

(KRALJEVICA)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

— Teljes ellátás mérsékelt áron. —

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Magyar
cég.**Wellmann Testvérek**Nagy
választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó áron.**Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!**

Krupp-féle

Hazai gyártmányu losonci

Berndorfi nickeledények.

Excelsior zománczedények.

VELENCE

CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márktér közvetlen közelében

teljesen újjáalakítva.Szobák 2½ lirától, teljes
penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoosi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!**GÖZFÜTÉS! — FÜRDŐK!**

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

Naponta friss!

Naponta friss!

Az új

Huscsarnokban

a legjobb minőségű és naponta friss

Marha-, Borju- és Sertéshus kapható
meglepő olcsó áron.

Ne mulasztassa el megtekinteni és egy próbavásárlást tenni az új

HUSCSARNOKBAN

Piazza Ürményi 1. számú vásárcsarnok

24-26. számú rekesz.

Kívánatra házhoz is küldjük a húst!

Kitűnő tisztelettel

REICH TESTVÉREK.

VELENCZE

BONVECCHIATIszálló és étterem a Szt.
Márktér közelében.Uj építkezés minden kivé
kényelemmel.

Szobák 2½-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.Az étteremben kitűnő kony-
ha mérsékelt áron étlap
szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
és étlap szerint.Tulajdonos: **Leupold Alfréd.****SERDOZ FRANCESCO**

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárúk. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek,
pénzszekrények, konyhadényekben stb.**SPORT VENDÉGLŐ**

FIUME, Via Germania 2

a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: **Szoboszlai Rudolf.**

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy a kedvelt cantridai fürdőnek

remek fekvésű

kerti vendéglőjét

saját kezelésbe átvetem.

Azon leszek, hogy konyhámmal s pincémel csak a legjobbat nyújtsam.

Kőbányai Polgári Sör. Vasár- s ünnepnap katonahangverseny.Ételek árai: Vesepecsenye, sertéskaraj, rostélyos és bécsi szelet a 80 fill. Prágai
sonka 70 fill. Szalámi 40 fillér.Számos látogatást kér **MANN JANOS.****A
„De la Ville“**

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

terít meg feleinek

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új

zsákok raktára.Bel- és külföldi gyártmányu új és használt
zsákok vétele és eladása.**Rupnik Emil**

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

DESODEROLaz egyetlen radikális szer poloskák és más
férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőt-
lenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1'50 házhoz szállítva.

Lakasok fertőtlenítése elvállaltatik.

Kisasszonyirodai képzettséggel, ki a magyar és német
nyelvet szóból és írásban tökéletesen bírja,
helybeli részvenytársasághoz azonnali belépésre
kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME